

אם אינן חייבות בקה"ת, איך נשים ברכו בתורה אחרי תקנת הבעל קריאה?

א. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רצו סעיף ח

נשים חייבות בהבדלה כשם שחייבות בקידוש, ויש מי שחולק. הגה: ע"כ לא יבדילו לעצמן רק ישמעו הבדלה מן האנשים.

ב. משנה ברורה סימן רצו ס"ק לו

מן האנשים - ואם האנשים כבר הבדילו לעצמם או שנתכוננו לצאת בבהכ"נ לא יבדילו כדי להוציא הנשים אם אין שם זכרים גדולים או קטנים ששומעין ממנו דלהיש חולקין הוא ברכה לבטלה [מ"א וש"א] והנה בספר זכור לאברהם בערך הבדלה וכן בספר ברכי יוסף הביאו כמה פוסקים דס"ל דאפילו מי שהבדיל כבר יכול להבדיל בשביל הנשים מ"מ למה לנו להכניס עצמן בחשש ספק לענין ברכה אחרי דהיא יכולה להבדיל בעצמה וכמו שכתבנו בס"ק הקודם ועיין מה שכתבנו בביאור הלכה לענין ברכת הנר אם אשה חייבת בה כשמברכת לעצמה:

ג. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפ"ט סעיף ו

אף על פי שנשים פטורות, יכולות לתקוע; וכן אחר שיצא כבר, יכול לתקוע להוציאן, אבל אין מברכות ולא יברכו להן. הגה: והמנהג שהנשים מברכות על מצות עשה שהזמן גרמא על כן גם כאן תברכנה לעצמן, אבל אחרים לא יברכו להן אם כבר יצאו ואין תוקעין רק לנשים, אבל אם תוקעין לאיש המחוייב, מברכין לו אף על פי שכבר יצאו, כמו שנתבאר סימן תקפ"ה סעיף ב' הגהה א' (ד"ע).

ד. שו"ת מנחת שלמה תנינא (ב - ג) סימן נח:ד:ב

מבואר במשנ"ב ס' ח' ס"ק כ"ד מהארצות החיים שבציצית יכול לברך לאחרים אף על פי שהוא עצמו אינו מתעטף, ולכאורה קשה מאחר ואינו חייב ללוש בגד של ד' כנפות ולהתחייב בציצית ה"ז דומה לברכת הנהנין ואמאי מוציא? [והרי לענין אכילת לחם משנה אמרו דכיון שאם רוצה לצום כשהצום עונג בשבילו לכן א"א להוציאם אם אינו אוכל אתו יחד!] ונראה דמ"מ יש ערבות לסייע לכל הרוצה לעשות מצוה ומה"ט רשאי גם לברך עבורו, ולא דמי לברכת הנהנין שאין שום מצוה באכילה. ועיי' בס' תקפ"ט סעיף ו' אף על פי שנשים פטורות יכולות לתקוע "וכן אחר שיצא כבר יכול לתקוע להוציאן" ומוכח שהכלל שאף אם יצא מוציא מהני גם כדי להוציא את האשה שאינה מצווה כלל, דאם נאמר דאין בזה ערבות הרי אינה שומעת כלל קול שופר של מצוה, ולכן שפיר גם מברכת בעצמה, והיינו מפני שבכלל ערבות כל אחד ערב גם לאשה לעזור לה שתוכל להכניס עצמה אם "תרצה" לקיים מצוה ודו"ק. (ועיין שו"ת רעק"א סו"ס ז'). [ורק דין הוא שתברך בעצמה, כיון שאין זה חיוב כלל לברך עיין שם בעטרת זקנים וצ"ע].

ה. ר' משה שטרנבך, מועדים וזמנים א:ב (דף ה)

ומסבא אמינא בזה חידוש גדול, דהא דבעינן תמיד תקיעה מבר חיובא דוקא, היינו טעמא כיון שהוא [השומע] בר חיובא ורוצה לצאת מצותו צריך להתייחס לו תקיעת בר חיובא דוקא לצאת חיובו, וא"ש רק בבר חיובא הרוצה לצאת חיובו [שלעצמו], צריך לשמוע מבר חיובא דוקא. אבל אשה בלאו הכי אינה בר חיובא כלל, וא"כ לא צריכה שתתייחס לה תקיעה דבר חיובא דוקא, שאינה מחוייבת כלל, וא"כ לא צריכה לשמוע מבר חיובא.

איך יכולה אשה להיות בעל קריאה?

ו. שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן רפב סעיף ה

אין הקטן יכול להיות מקרא את העולים דהיינו שהוא יקרא בקול רם בספר תורה והעולים אומרים אחריו בלחש וכל הצבור יוצאים ידי חובתן בשמיעה ממנו הואיל והוא אינו מחוייב בדבר אינו יכול להוציאם ידי חובתן עד שיתחייב כמותם דהיינו משיביא שתי שערות:

ז. ערוך השולחן אורח חיים סימן רפב סעיף ט

הכל עולים למניין שבעה אפילו אשה אפילו קטן היודע למי מברכים שיש בו קצת דעת להבין שהברכה היא לד' יתברך אבל אמרו חכמים שאשה לא תקרא בציבור מפני כבוד הציבור ואפילו מדינא אינם אלא מצטרפים למניין ז' אבל לא שיהיו כולם נשים או קטנים אבל להיות הקטן הקורא אינו יכול עד שיביא שתי שערות [מג"א סק"ה]

ח. שפת אמת מסכת שבת דף כג עמוד א

שפיר מסתברא דבהגיע לחינוך כיון דמחוייב הוא שפיר מיקרי [נר חנוכה דידיה] "נר מצוה" ויוצאין בו... ודמאי שפיר לקריאה בס"ת שאין צריך לכיון להוציא הציבור אלא שהציבור ישמעו קריאה מבר חיובא, ולהכי בהגיע לחינוך בכלל בר חיובא הוא כדכתיבנא:

ט. שו"ת משנה הלכות חלק טו סימן רט

נראה לפמ"ש הב"י בתשובה הובא בעולת שבת סי' רפ"ב ס"ג וז"ל "כתב בתש' ב"י דוקא למנין שבעה מצטרף, אבל להיות הוא מקרא אינו יכול עד שיהא בן י"ג שנה ויביא שתי שערות. ע"ש סי' מ"ג עכ"ל. ולכאורה הוא כמ"ש הלבושי שרד [על מג"א רפב:ו], אלא דקשה ל' נמי קושיתן כנ"ל, הא בזמן הגמ' לא הי' אחר קורא! ואשר נלפענ"ד בתרי אנפי:

- או שכונת הב"י דוקא למנין מצטרף אבל להיות מקרא אינו יכול, כלומר **בזמן הזה** יכול להצטרף למנין הקרואים אבל שהוא יהי' מקרא בתור ש"ץ אינו יכול, הגם דבזמן הגמ' הי' קורא לעצמו, אבל להיות מקרא לאחרים ולהיות ש"ץ אינו יכול.
- או יאמר **דבזמן הגמ' נמי** אם הי' קטן עולה למנין ז' היו אחרים מקרין אותו והוא רק עלה להיות נמנה מן הז' ולא הי' מקרא. והגם דבזמן הגמ' לא הי' ש"ץ מקרא, מ"מ בקטן בע"כ אחרים קוראין לו שהוא אינו רשאי. וא"כ לא קשה מגמ' שהי' קטן קורא דאהכ"נ גם בזמן הגמ' לא הי' קורא.

י. תוספתא מסכת מגילה (ליברמן) פרק ג הלכה יב

בית הכנסת שאין להם מי שיקרא אלא אחד עומד וקורא ויושב ועומד וקורא ויושב עומד וקורא ויושב אפי' שבעה פעמים.

יא. שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קמג סעיף ה

בית הכנסת שאין בהם מי שידוע לקרות אלא אחד, יברך ויקרא קצת פסוקים ויברך לאחריהם, וחוזר לברך תחילה וקורא קצת פסוקים ומברך לאחריהם, וכן יעשה כמה פעמים, כמספר העולים של אותו היום.